

Eenzaamheid

Jan Willem Roosenbrand - 19 oktober 2014 - Matt 26:31-46

<https://www.youtube.com/watch?v=S1GbEqYpkso>

Dia 1

Eenzaamheid.

Groot probleem. Mensen die maanden dood in huis liggen.

Definitie.

Geen bezoek.

Geen echt contact.

Zij kent de schaduwkant

Van wie de bloemen krijgt

Zij kent de binnenkant

Zij kent de kwetsbaarheid

De bodemloosheid van de eenzaamheid.

De eenzaamheid:

Zij is een leeg perron

Zij is de laatste trein

Onbegrepen.

De eenzaamheid

Ze staat onzichtbaar voor je ogen

Ze kijkt je aan van tijd- tot - tijd

De eenzaamheid

Onderzoek je zelf. Mijn eigen gevoel van 'eenzaamheid' van tijd tot tijd ondanks vrouw, kinderen, kerk, buurt, en meer dan 750 fb vrienden.

Spreuken 14:10 als fact of life.

Alleen je eigen hart kent je diepste verdriet

In je vreugde kan een ander niet delen

De eenzaamheid

Ze gaat onzichtbaar door de wereld

Ze raakt je aan van tijd tot tijd

De eenzaamheid

Dia 2

Geen snelle fix in vijfstappenplan. Hoe nuttig ook. Boek van diakenen.

Geen snelle fix in christelijke dooddoeners, hoe waar ook.

Door God verlaten opdat wij nooit meer door God verlaten zouden worden.

De kerk als gemeenschap waarin niemand eenzaam meer hoeft te zijn.

Dia 3

Hoe dan wel?

Verbondenheid met Christus in zijn lijden en overwinning. In zijn eenzaamheid en verbondenheid.

Een proces.

De centrale figuur van het christelijk geloof is een eenzame figuur.

Wat helpt dit?

Waarom is hij eenzaam?

Voortdurend omringd door mensen die veel van hem verwachtten, genezing, bemoediging, aanraking.

Hij zoekt dan juist de eenzaamheid, om dichter bij God te zijn. Soms moet je de eenzaamheid zoeken.

Joh 2:24 geeft een inkijkje: Toen Jezus op Pesach in Jeruzalem was, kwamen veel mensen tot geloof in zijn naam, omdat ze de wondertekens zagen die hij deed. 24 Maar Jezus had geen vertrouwen in hen, omdat hij hen allemaal kende, 25 en niemand hoefde hem iets over de mens te vertellen, want hij wist zelf wat er in een mens omgaat.

Hij voelt de vervreemding van ons en God aan den lijve, ons diepe egoïsme..

Hoeveel mensen waren er die hem echt begrepen? Zelfs zijn goede vrienden Martha en Maria lukte dat niet.

Hij voelde zich eenzaam en onbegrepen.

Toen hij eens van de berg van de verheerlijking afkwam en daar weer een voorproefje voelde van hoe het zou zijn om weer zo dicht bij de Vader te zijn, in zijn hemelse thuis, verzuchtte hij: 'Wat zijn jullie toch een ongeloofig volk, hoe lang moet ik nog bij jullie blijven? Hoe lang moet ik jullie verdragen? (Markus 9:19)

Mensen om je heen waar je alleen maar last van hebt.

Petrus ontdekte zijn geheim: U bent de Christus van God!

Maar Petrus snapte er meteen weer niks van toen Jezus begon over de noodzaak van zijn kruis en lijden en even later moest Jezus tegen hem zeggen: 'Ga terug, achter mij, Satan! Je denkt niet aan wat God wil, maar alleen aan wat de mensen willen.' (Markus 8:33).

En hoeveel eenzaamheid moet het niet voor Jezus betekend hebben wat we daarnet lazen:

Onderweg naar het kruis zei Jezus tegen hen: 'Jullie zullen mij deze nacht allemaal afvallen, want er staat geschreven: "Ik zal de herder doden, en de schapen van zijn kudde zullen uiteengedreven worden." 32 Maar nadat ik uit de dood ben opgewekt, zal ik jullie voorgaan naar Galilea.' 33 Petrus zei daarop tegen hem: 'Misschien zal iedereen

u afvallen, ik nooit!' 34 Jezus antwoordde hem: 'Ik verzeker je: deze nacht zul je, nog voor de haan gekraaid heeft, mij driemaal verloochenen.' 35 Petrus zei: 'Al zou ik met u moeten sterven, verloochenen zal ik u nooit.' Alle andere leerlingen vielen hem daarin bij.

En we lezen het verhaal, hoe zijn leerlingen, hoe wij hier in de kerk, allemaal stuk voor stuk tot drie keer hem afvallen: konden jullie nog geen uurtje wakker blijven met mij?

En even later verloochent Petrus hem zelfs drie keer keihard: ik ken hem niet.

En Jezus, bij hem valt aan het eind zelfs deze grond onder voeten weg, als hij daar hangt, uitgestoten door de mensen aan het kruis, en door God in de hemel verlaten: Mijn God mijn God waarom hebt u Mij verlaten?

Jezus is niet de succesvolle politicus, de geslaagde zakenman, de winnaar van de gouden televisiering. Maar de eenzame, zoals al voorgezegd was door een profeet, Jesaja 53:

Hij werd veracht, door mensen gemeden,
hij was een man die het lijden kende
en met ziekte vertrouwd was,
een man die zijn gelaat voor ons verborg,
veracht, door ons verguisd en geminacht.

En dan volgen deze mysterieuze woorden:

daarin droeg hij onze ziekten,
Daarin nam hij ons lijden op.

dia 4

Eenzaamheid is niet alleen dat er geen mensen om je heen zijn maar dat je niet echt verbonden bent met elkaar, en met God.

Zo begon het al volgens Genesis in het begin:

Toen we het vertrouwen opzegden in God, toen trad die vervreemding in. Die afstand.

Schaamte, je indekken, angst voor misbruik van openheid, schuld afschuiven, vermomming, niet echt durven zijn want word ik dan wel aanvaard?

Maar ook: Niet naar de ander omzien, het laten stikken, nu ben ik aan de beurt.

Dat kende Jezus.

Dramatisch. Gods zoon zoekt ons op.

En wij laten hem vallen.

Wij gaan voor onszelf.

Als keus en als overmacht.

En zo behandelen we elkaar.

Dat is de situatie.

Daar moet je mee dealen.

Niet alles is op te lossen.

Dia 5

Fact of Life

(aardbevingen?)

Ontken niet dat eenzaamheid bij het leven hoort.

Alleen op puur menselijk niveau kan je dat helpen.

“Het sleutelwoord hier is niet ‘oplossen’. Het is ‘verdragen’. Verdraag de slechte tijden, en er komen betere. Niet omdat je dat verdiend hebt, maar omdat het leven in golfbewegingen gaat. Na eb komt vloed. Na regen komt zonneschijn. Als je het geduld hebt er op te wachten. Niet dat je niets moet doen aan een huwelijks crisis of een probleem op je werk, maar het leren verdragen van rotdagen, van een rothumeur en van verkeerd begrepen worden, helpt uiteindelijk. Het vergroot je incasseringsvermogen, het helpt je vergevingsgezind te zijn, opnieuw te beginnen, je eigen ego opzij te zetten. Het leven draait niet om mijn geluk, ik heb geen recht op voorspoed. Ik ben niet het

centrum van het universum. Verdragen laat je karakter groeien. Verdragen scheidt ruimte, voor jezelf en voor de ander.”

Fundamenteel loste hij wel iets op: herstel met God en elkaar.

Herinner je je nog wat Jesaja zei:

In die eenzaamheid droeg hij onze ziekten,
Daarin nam hij ons lijden op.

In dit geheim mag je ingewijd worden.

Je schuld is weg, de vrees is weg, liefde komt ervoor in de plaats.
God is mijn God. Hij is erbij. Ook in het donker.

Ps 139: een psalm over zelfmoordgedachten:

Al zei ik: ‘Laat het duister mij opslokken,
het licht om mij heen veranderen in nacht,’
ook dan zou het duister voor u niet donker zijn –
de nacht zou oplichten als de dag,
het duister helder zijn als het licht.

Het is niet weg maar t wordt net even anders.
God is groter dan mijn eenzaamheid.

Een andere lijn is: delen met Jezus, je begrepen voelen.

*Vorige week werd de Nobelprijs voor de Literatuur toegekend aan de Franse auteur
Patrick Modiano. Iemand schrijft over hem:*

*Geheel onverwacht, maar ook terecht. Ik bewonder hem al jaren. Veel troost biedt zijn
oeuvre niet, maar soms is je begrepen voelen troostrijker dan opgepept worden.*

Misschien moeten we die kunst nog meer leren. Niet meteen op willen lossen maar je begrepen voelen, je laten begrijpen en je daardoor laten troosten.

Bij Jezus zijn in zijn eenzaamheid.

Je door hem begrepen voelen.

In alle stadia van je eenzaamheid zijn gezelschap zoeken je begrepen voelen.

En dan de ander zoeken. Zoals Christus dat deed.

Niet als geslaagde mensen die zielige mensen opzoeken.

Maar medemens zijn.

Dia 6

Een gedichtje van Judith Herzberg:

ZIEKENBEZOEK

Mijn vader had een lang uur zitten zwijgen bij mijn bed.

Toen hij zijn hoed had opgezet

zei ik, nou, dit gesprek

is makkelijk te resumeren.

Nee, zei hij, nee toch niet,

je moet het maar eens proberen.

[Uit: Beemdgras (1968) van Judith Herzberg (1934)]

Een oproep om je niet langer je verstoppen in je drukte en je geslaagd zijn in het leven.

De tijd te nemen voor de ander.

Dia 7

De kerk als gemeenschap waar niemand meer eenzaam hoeft te zijn?

Ja, maar ook de kerk als gemeenschap waar je eenzaam mag zijn, waar je je eenzaamheid onder ogen wilt zien. Waar je niet hoeft te doen alsof je allemaal zo'n geslaagd leven hebt, met zoveel goede vrienden, met zulke leuke relaties, met zoveel succes in je werk.

Dus schaam je niet je eenzaamheid aan de orde te stellen en actie te ondernemen en hulp te zoeken.

Maar dan ook uit je luie stoel en leg je Ipad maar eens weg en ga op bezoek, ga een gesprek aan.

Hoeveel werkelijke gesprekken vinden er plaats vanuit het wijkteam door de ambtsdragers, vanuit de kring door ons allemaal?

Nee, ik geloof niet in een quick fix, van 5 stappen en je bent thuis en alles is opgelost.

Maar ik geloof wel in een kerk die leeft van de gekruisigde, die het in zijn genen heeft om de eenzaamheid niet te ontkennen maar onder ogen te zien, omdat we hem kennen die de eenzaamheid kende en onder ogen zag en die van binnenuit de verbondenheid met God en met elkaar weer terug vond.

Alleen zijn...

alleen zijn
met alleen
de stilte om je heen
geen ander levensteken
dan het bonzen van je eigen hart
de dag is zwart
de nacht is onbarmhartig lang

de stilte gaat zijn stille gang
- een stilte die steeds zwaarder wordt -
totdat je er in stikt

alleen zijn
met alleen
een doodse stilte om Hem heen
geen ander levensteken
dan het kloppen van zijn hart voor mij
de Vader zwijgt
verklaart Hem vogelvrij
zijn wanhoopskreet
weerklinkt door alle eeuwen
'Mijn God, mijn God
waarom verlaat U mij?

alleen zijn
met alleen
de wetenschap
dat Hij geleden heeft voor mij
geen ander levensteken
dan zijn hart dat heeft gesproken
de dag licht op
de nacht komt aan zijn eind
de cirkel is voorgoed doorbroken

alleen zijn
maar niet meer verlaten
alleen
maar overal
en altijd weer
zijn warmte om mij heen

